

КОНВЕРГЕНЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

Костюченко В. М., д-р екон. наук, доцент, Куш І. В., магістр, Київський національний торговельно-економічний університет

Зростання ділової активності країн та ринках капіталу в умовах глобалізації посилює проблему порівняності фінансової звітності, складеної на основі національних стандартів. Для вирішення цієї проблеми необхідно застосовувати єдину систему стандартів обліку і фінансової звітності усіма учасниками кругообігу міжнародного фінансового та інвестиційного капіталів. Застосування єдиного комплексу міжнародних стандартів фінансової звітності покращить інвестиційний клімат країн і сприятиме вільному переміщенню фінансових ресурсів. Таким єдиним комплектом для конвергенції національних систем бухгалтерського обліку на світовому рівні визнані МСФЗ.

Російська Федерація є активним учасником міжнародних відносин. Так, імпорт товарів за 2016 і 2017 рр склав відповідно 191,406 млн дол. і 237,788 млн дол.; експорт товарів за цей період склав відповідно 281,825 млн дол. і 353,116 млн дол.; імпорт послуг за 2016 рік склав 74,379 млн дол., 2017 рік – 87,222 млн дол.; експорт послуг за 2016 рік і 2017 рік відповідно 50,504 млн дол. і 56,946 млн. дол. Частка торгівлі у ВВП країни за 2015-2017 рр складає 24 % [1].

Притоки прямих іноземних інвестицій зменшились з 31,176 млн дол. у 2016 р. до 25,284 млн дол. у 2017 р. Проте, прямі іноземні інвестиції в акції зросли з 393,910 млн дол. у 2016 р. до 446,595 млн дол. у 2017 р. [2].

Зазначені статистичні дані свідчать про міжнародну активність Російської Федерації і вказують на те, що питання конвергенції, на сучасному етапі розвитку бухгалтерського обліку та економіки в цілому, займають провідне місце. Дослідженням даної теми займалися: Шнейдеман Л.З. [3], Семенова Ю.Н. [4], Владимирець А. А. [5], Колесьонкова Л. М., Сілантьєва Ю. Л. [6] та інші. Бухгалтерський облік у Російській Федерації розвивається під впливом різних історичних, соціальних, культурних, економічних та політичних чинників, і насамперед, відповідає інтересам уповноважених органів. На сучасному етапі глобалізації облік у Російській Федерації значно відрізняється від міжнародного. Думки науковців та обліковців, стосовно цього, розходяться, адже, одні вважають, що приведення національних положень у відповідність до міжнародних стандартів призведе до збільшення об'єму роботи та матеріальних витрат, інші ж вважають, що це конче необхідно для розвитку економіки. Отже, дослідження даної теми є важливим, актуальним та має своє відображення у подальшому розвитку обліку в Російській Федерації.

Метою наукової публікації є аналіз відмін між національними стандартами бухгалтерського обліку і міжнародними стандартами фінансової звітності для визначення невідповідності у сфері бухгалтерського обліку та звітності та з'ясування причин такого стану.

На сьогоднішній день облік в Російській Федерації здійснюється за національними та міжнародними стандартами. У таблиці 1 наведена порівняльна характеристика МСФЗ та РСБО.

Таблиця 1 – Порівняння РСБО і МСФЗ

Критерії порівняння	Російські стандарти бухгалтерського обліку (РСБО)	Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ)
Цілі збору та систематизації інформації	Звітність необхідна для надання інформації контролюючим та податковим органам	Звітність використовується інвесторами і кредиторами для прийняття інвестиційних рішень
Форма	Переважає документальне оформлення операцій над їх економічною оцінкою	Операції відображаються в першу чергу з економічної сторони. Професійне судження бухгалтера є визначальним
Облік доходів і витрат	Принцип відповідності доходів і витрат згадується, але не використовується на практиці або порушується. Між принципами є і відмінності	Операції відображаються з дотриманням принципу відповідності доходів і витрат. У фінансових звітах витрати вказані в звіті про сукупний дохід.
Звітний період	Встановлено в рамках календарного року (з 1 січня по 31 грудня)	Фінансовий рік не прив'язаний до календарного.
Валюта	Звітність можна скласти тільки в рублях	Звітність складається в функціональній валюті
Багатокомпонентні угоди	Відсутні спеціальні норми, що регулюють багатокомпонентні угоди. Для кожної конкретної операції визначаються критерії визнання доходу	Широко застосовується принцип багатокомпонентної угоди. Окремі операції можливо вірно оцінити економічно, тільки розділивши на компоненти
Фінансові інструменти	Похідні фінансові інструменти не виділяються як особливий вид активів і враховуються на позабалансових рахунках.	Похідні фінансові інструменти класифікуються як: капітал; активи; зобов'язання. Усі конвертовані інструменти розділені на два компоненти: зобов'язання; капітал.
Справедлива вартість активів	Основні засоби в процесі роботи оцінюють за історичною вартістю. Тому в звітах РСБО нерідко відбувається завищення балансової вартості основних засобів і іншого майна в поточній економічній ситуації. Довідково в деяких ПБО використовується поняття «поточна ринкова вартість» активів організації	Справедлива вартість застосовується в МСФЗ при оцінці вартості активів. Це пов'язано з тим, що головні користувачі фінансової звітності хочуть мати інформацію про поточну вартість активів, зобов'язань і самої компанії. Це дозволяє інвесторам приймати оперативні інвестиційні рішення.

Джерело: складено автором

МСФЗ застосовують усі організації, що надають консолідовану фінансову звітність за результатами року, до них належать: банки, страхові компанії та недержавні пенсійні фонди [7]; усі інші підприємства ведуть облік за національними стандартами.

Вагомий внесок у процес конвергенції та обліку загалом, здійснюють професійні об'єднання бухгалтерів і аудиторів, до них належать: Інститут професійних бухгалтерів Росії (ІПБ); Аудиторська палата Росії; Московська аудиторська палата; Російська колегія аудиторів; Інститут професійних аудиторів. Усі організації спільно з Міністерством фінансів Російської Федерації проводять роботу з реформування бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів. Проте, процес ускладнюється рядом причин до яких можна віднести: труднощі адаптації МСФЗ до економіки Російської Федерації; необхідність підвищення кваліфікації (на даний момент у більшості російських організацій немає фахівців, які мали б кваліфікацію в області МСФЗ). Перехід обліку на МСФЗ пов'язаний зі значними витратами. Варто сказати ще про одну дуже гостру проблему в Російській Федерації з питань конвергенції – це небажання керівництва організації надавати та відображати повну і прозору інформацію у фінансовій звітності для відкритого доступу.

Отже, не дивлячись на проведені реформи бухгалтерський облік у Російській Федерації значно відрізняється від обліку за міжнародними стандартами. Наявність ускладнюючих причин негативно відображається на інтегруванні Російської Федерації в світову економіку.

Список використаних джерел:

1. WTO – World Trade Organisation, 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/trade_profiles18_e.pdf
2. World Investment Report, 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2018_overview_ru.pdf
3. Шнейдман Л. 3. 10 лет законодательного регулирования бухгалтерского учета в России уроки а будущее// Бухгалтерский учет. – №1. – 2007. – С.6–10.
4. Семёнова Ю. Н. Особенности финансового анализа отчетности, сформированной согласно МСФО // Молодой ученый. 2014. №4.2. – 160 с.
5. Владимирец А. А. Теория и практика конвергенции учета: диссертация ... кандидата экономических наук : 08.00.12 / Владимирец Анастасия Анатольевна; [Место защиты: С.-Петербург. гос. ун-т]. – Санкт-Петербург, 2008.- 184 с.: ил. РГБ ОД, 61 09-8/942
6. Колесёнова Л. М., Силантьева Ю. Л. Внедрение Международных стандартов финансовой отчетности в РФ // Молодой ученый. – 2017. – №52. – С. 88–90.
7. Сайт Министерства финансов России [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minfin.ru/ru/> (дата звернення 04.11.2018). – Назва з екрана.